

У Х В А Л А
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою ВІЕР Глобал Партнерс, Л.П. (VR Global Partners, L.P.) щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу першого частини першої статті 1077 Цивільного кодексу України

м. К и ї в
16 червня 2022 року
№ 81-2(П)/2022

Справа № 3-43/2022(90/22)

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Сліденко Ігор Дмитрович (голова засідання),
Головатий Сергій Петрович (доповідач),
Лемак Василь Васильович,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою ВІЕР Глобал Партнерс, Л.П. (VR Global Partners, L.P.) щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу першого частини першої статті 1077 Цивільного кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Головатого С.П. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а :

1. ВІЕР Глобал Партнерс, Л.П. (VR Global Partners, L.P.) як суб'єкт права на конституційну скаргу (далі – Заявник) звернувся до Конституційного Суду

України з клопотанням (вх. № 16/90 від 20 травня 2022 року) визнати таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), абзац перший частини першої статті 1077 Цивільного кодексу України (далі – Кодекс), згідно з яким „за договором факторингу (фінансування під відступлення права грошової вимоги) одна сторона (фактор) передає або зобов’язується передати грошові кошти в розпорядження другої сторони (клієнта) за плату (у будь-який передбачений договором спосіб), а клієнт відступає або зобов’язується відступити факторові своє право грошової вимоги до третьої особи (боржника)“.

На думку Заявника, абзац перший частини першої статті 1077 Кодексу не відповідає частині першій статті 41, частинам першій, третій статті 42, частині першій статті 64 Конституції України.

Обґрунтовуючи твердження про неконституційність абзацу першого частини першої статті 1077 Кодексу, Заявник посилається на приписи Конституції України, Кодексу, законів України, практику Великої Палати Верховного Суду щодо розмежування понять „відступлення права вимоги (купівля-продаж права вимоги)“ і „факторинг“, а також на судові рішення у своїй справі.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів випливає таке.

2.1. У 2011–2012 роках між Публічним акціонерним товариством „Акціонерний комерційний промислово-інвестиційний банк“ (далі – Банк) та Державним територіально-галузевим об’єднанням „Південно-західна залізниця“, Державним підприємством „Південна залізниця“, правонаступником прав і обов’язків яких стало Акціонерне товариство „Українська залізниця“ (далі – АТ „Українська залізниця“), було укладено дев’ять кредитних договорів про відкриття кредитних ліній зі строками повернення у 2014–2015 роках.

У зв’язку з неналежним виконанням позичальниками зобов’язань за цими кредитними договорами Банк звернувся до суду з позовами про стягнення заборгованості.

У подальшому Банк вирішив відступити на користь третьої особи права вимоги за зазначеними дев'ятьма кредитними договорами. Так, 22 лютого 2019 року за результатами проведеного конкурсу між Банком та Заявником укладено договір купівлі-продажу прав вимоги, відповідно до якого Заявник придбав у Банку права вимоги до АТ „Українська залізниця“ за дев'ятьма кредитними договорами за ціною, нижчою від розміру заборгованості, права вимоги на стягнення якої Заявник набув.

2.2. АТ „Українська залізниця“ звернулось до суду з позовом про визнання недійсним зазначеного договору купівлі-продажу прав вимоги, мотивуючи це тим, що Банк та Заявник уклали удаваний договір купівлі-продажу прав вимоги з метою приховати укладення договору факторингу, який Заявник укласти не міг, оскільки не належав до фінансових установ, які відповідно до закону мають право здійснювати факторингові операції.

Господарський суд міста Києва рішенням від 27 липня 2021 року відмовив у задоволенні позовних вимог АТ „Українська залізниця“.

2.3. Північний апеляційний господарський суд постановою від 16 вересня 2021 року задовольнив апеляційну скаргу АТ „Українська залізниця“: 1) рішення Господарського суду міста Києва від 27 липня 2021 року скасував; 2) ухвалив рішення про задоволення позовних вимог; 3) визнав недійсним договір купівлі-продажу прав вимоги від 22 лютого 2019 року.

2.4. Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного господарського суду постановою від 21 грудня 2021 року, яка є остаточним судовим рішенням у справі Заявника, касаційну скаргу Заявника залишив без задоволення, а постанову Північного апеляційного господарського суду від 16 вересня 2021 року – без змін.

Суд касаційної інстанції погодився з висновками суду апеляційної інстанції та зазначив, що «оплата клієнтом (ПАТ „Промінвестбанк“) послуги

фінансування фактора (ВІЕР Глобал Партнерс Л.П.) відбулась шляхом дисконтування у вигляді різниці між номінальною вартістю вимоги, зазначеної в оспорюваному Договору, та її сплаченою вартістю».

Заявник стверджує, що „таке застосування ст. 1077 ЦК України призводить до того, що всі без винятку договори купівлі-продажу права вимоги, за якими право вимоги відступається з дисконтом автоматично є договорами факторингу навіть у випадку, коли сторони не бажали укласти договір факторингу, а мали намір укласти виключно договір відступлення права вимоги“. Таке застосування абзацу першого частини першої статті 1077 Кодексу, на думку Заявника, „не відповідає ст. 41, 42, 64 Конституції України“.

3. Вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно зі статтею 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга вважається прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим статтями 55, 56 цього закону, та якщо з дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням, у якому застосовано закон України (його окремі положення), сплинуло не більше трьох місяців (абзац перший, пункт 2 частини першої); як виняток, конституційна скарга може бути прийнята поза межами вимог, установлених пунктом 2 частини першої цієї статті, якщо Конституційний Суд України визнає її розгляд необхідним із мотивів суспільного інтересу (частина друга); якщо суб'єкт права на конституційну скаргу пропустив строк подання конституційної скарги у зв'язку з тим, що не мав повного тексту судового рішення, він має право висловити у конституційній скарзі клопотання про поновлення пропущеного строку (частина третя).

3.1. Аналіз документів і матеріалів, долучених Заявником до конституційної скарги, свідчить про те, що постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 21 грудня 2021 року є

остаточним судовим рішенням у справі Заявника і набрала законної сили з моменту її ухвалення.

Конституційну скаргу Заявник подав до Конституційного Суду України 20 травня 2022 року, тобто поза межами тримісячного строку, визначеного пунктом 2 частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

До конституційної скарги долучено клопотання про поновлення пропущеного строку подання конституційної скарги та про необхідність її розгляду з мотивів суспільного інтересу.

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України, проаналізувавши заявлені клопотання, дійшла висновку, що вони не підлягають задоволенню.

Отже, Заявник не дотримав вимог пункту 2 частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“, а його конституційна скарга є такою, що її подано з порушенням установленого цим законом строку.

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою ВІЕР Глобал Партнерс, Л.П. (VR Global Partners, L.P.) щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу першого частини першої статті 1077 Цивільного кодексу України на підставі пункту 4

статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Другої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**